

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

доц. Антонюк Н.А., студент гр. Ф-01 Кузьель І.М.

На сьогоднішній день лізинг є одним із найефективніших фінансово-кредитних механізмів інвестування суб'єктів господарювання, що широко розповсюджений у розвинених країнах світу. Лізинг виступає досить значним джерелом капіталу, особливо для малих та середніх підприємств, для яких він є більш дешевшим способом формування основних фондів. Використання лізингових операцій сприяє активізації оновлення матеріально-технічного забезпечення підприємств та полягає в можливості отримання доступу до найновішої техніки.

В сучасних умовах господарювання України, де спостерігаються негативні тенденції розвитку економіки, а саме – скорочення обсягів виробництва багатьох галузей, зниження питомої ваги нагромадження основного капіталу, зношеність основних фондів, що в майбутньому призведе до фінансової нестабільності держави, роль лізингу є досить актуальною.

Проблемам ринку лізингових послуг та перспектив його розвитку присвячено ряд наукових робіт зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких: Грілицька А.В., Гуриченко І.М., Борисюк О.В., Боринець С.Я., Горбатенко О.А., Науменкова С.В., Шелудько В.М., Ярошевич Н.Б. та ін., які розглядали економічну сутність лізингу, його функції та види, виникнення можливих ризиків при лізингу та особливості розвитку лізингових відносин на різних етапах його розвитку.

На сучасному етапі використання лізингових операцій не є досить поширеним явищем в Україні: лізинг становить лише 1,5 % інвестицій в основні засоби (тоді як в країнах з розвинутою економікою цей показник становить майже третину інвестицій, а в країнах з високими показниками росту – 10-15 %); співвідношення річного обсягу ринку лізингу та ВВП в Україні становить 0,3% (у країнах Східної Європи, а також Росії – 2-5 %) [1]. Тобто, бачимо необхідність подальшого формування даного ринку фінансових послуг.

Основними причинами, які стримують розвиток лізингу в Україні, є: недосконалість законодавства в цьому питанні (оподаткування, внески до Пенсійного фонду), низька обізнаність малих та середніх компаній щодо лізингу, недостатня фінансова стійкість лізингодавців, залежність лізингових компаній від кредитних коштів банків, що характеризується короткостроковістю кредитів, високими ставками за кредит, нестабільність економічної ситуації в країні, нерозвиненість інфраструктури, низький попит на товари вітчизняних виробників. Також слід зазначити, що в Україні слабо розвинений сублізинг, що в свою чергу, стримує реалізацію міжнародних лізингових проектів, впровадження яких ефективно вплинуло б на стан лізингового ринку.

Але не зважаючи на це, упродовж останніх років лізинг в Україні показав досить високий потенціал свого розвитку: протягом січня – вересня 2013 року 124 лізингові компанії уклали понад 8,1 тис. договорів на загальну суму 29,8 млрд. грн. Порівнюючи з аналогічним періодом 2012 року, розмір фінансування зріс на 130 % або на 16,8 млрд. грн.. Серед діючих договорів переважають угоди в галузі транспорту, сільського господарства, будівництва та сфері послуг. При чому частка транспорту в портфелі фінансового лізингу за 3 квартал 2013 року збільшилась до 72,1 % [2].

Розглянемо обсяги операцій з лізингу за останні роки (табл.1) [3].

Таблиця 1 – Обсяги операцій з лізингу в Україні 2007-2012 р. [2]

Показники	2007	2008	2009	2010	2011	2012

Вартість укладених угод, млрд. грн.	16,88	9,98	2,47	4,97	11,33	14,71
Кількість укладених угод, шт.	9275	9766	3007	5095	10906	10826

Таким чином, за останній рік вітчизняний лізинговий ринок досяг рекордних обсягів фінансування. Тобто, Україна має значні перспективи для розвитку даного ринку, але щоб досягнути їх, слід розв'язати проблеми, що гальмують цей процес. Для цього необхідним є, по-перше, вдосконалення законодавства в сфері лізингової діяльності, також розробка державних програм підтримання лізингу, створення розвиненішої інфраструктури ринку лізингу, забезпечення рівних можливостей доступу для всіх учасників ринку та відносно стабільна економіко-політична ситуація в країні.

1. Заходило Н. М. Розвиток ринку лізингових послуг в Україні [Електронний ресурс] / Н. М. Заходило – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=1993>.

2. Форум «Finance. ua». Портфель лізингових компаній досяг рекордного обсягу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~/1/0/all/2013/12/28/315632>.

3. Українське об'єднання лізингодавців. Підсумки діяльності лізингодавців за 2012 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.uul.com.ua/files/Q4_2012_ukr.pdf.

Антонюк, Н.А. Проблеми та перспективи розвитку лізингових відносин в Україні [Текст] / Н.А. Антонюк, І.М. Кужель // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 358-360.